

AWN

AFDELING NIJMEGEN EN OMSTREKEN

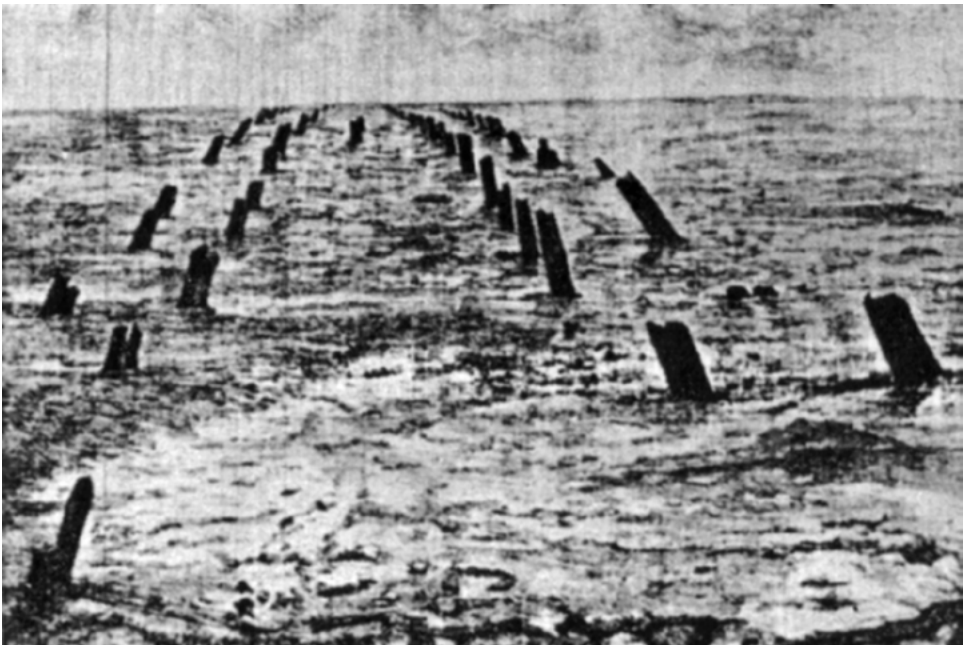

JAARVERSLAG 2017

COLD-CASE “PAALJUKKENBRUG” TE ZUILICHEM

Peter Seinen

Langs de oevers van de grote rivieren hebben talloze kleine steenfabriekjes gestaan. De nabijheid van goedkoop vervoer en geschikte grondstoffen was voor de keuze van die locaties heel belangrijk. Bij lokale kleiwinning door steenfabriek “De Ruijterwaard” in Zuilichem kwamen in 1895 lange rijen met schuin in de bodem geplaatste houten palen tevoorschijn. De gealarmeerde directeur van het Rijksmuseum van Oudheden, Willem Pleyte onderzocht de site en publiceerde¹ zijn bevindingen. Het zou om een Romeinse paaljukkenbrug gaan, zoals Caesar die beschreven heeft. Of de brug echt een relatie met Caesar had, kon door het ontbreken van absolute dateringstechnieken niet bepaald worden. Deze technieken zijn nu wel voorhanden en voor Jan Bervaes (Historische Kring Bommelerwaard) een reden om op zoek te gaan naar resten van de brug. Jan slaagde erin om de vermoedde locatie redelijk nauwkeurig aan te wijzen en bereide een opgraving voor. Onder leiding van de ROB groeiden de plannen echter voorbij wat financieel haalbaar was en bleef het stil in Zuilichem.

Afb. 1 Paalresten in de kleiput (foto: D. Weyers, 1895)

---

¹ Pleyte 1896

Na het overlijden van Jan Bervaes in 2016 ging Mergor in Mosam op zoek naar het archief, dat al op de rand van de oud-papier-bak bleek te liggen. De bevindingen van Jan werden aangevuld met eigen onderzoek², dat leidde tot nieuwe inzichten: mogelijk was de brug gemaakt van dennenhout en kan dus niet Romeins zijn³. Een extra reden voor het heropenen van het onderzoek. Om de brugresten nog nauwkeuriger te kunnen lokaliseren werd geheel belangeloos een bodemradarmeting uitgevoerd door AT-KB⁴, gespecialiseerd in bodemonderzoek. Door de te geringe indringdiepte, gaf de bodem de locatie helaas niet prijs. De volgende stap wordt een geologisch booronderzoek om de bodem van de vroegere kleiput, waar de paalresten nog diep in de bodem steken, te bepalen. Zodoende willen we een eventuele opgraving doelgerichter en eenvoudiger maken. We zijn nog lang niet klaar in Zuilichem.

Afb. 2 De volgelopen kleiput (foto: G. Koppert, 1969) Afb. 3 De huidige locatie (foto: P.A. Seinen, 2017)

Literatuur

- AT-KB, Adviesbureau voor bodem, water en ecologie, Zoetermeer.
- Lanen, R.J. van, 2016: Roman and early-medieval long-distance transport routes in northwestern Europe: Modelling frequent-travel zones using a dendroarchaeological approach, *Journal of Archaeological Science*, 73, 120-137, Amsterdam
- Pleyte, W., 1896: iets over de oude brug bij Zuilichem, *Verslagen en Mededeelingen der Koninklijke Akademie van Wetenschappen, Afdeling Letterkunde*, 290-297, Haarlem
- Seinen, P.A., 2017: Zoektocht naar een brug over de Waal. Een reconstructie van de zoektocht van Jan Bervaes, *Rapport Mergor in Mosam*

---

2 Seinen 2017

3 Lanen 2016

4 AT-KB